

Anonimizuota versija

Vertimas

C-202/24 - 1

Byla C-202/24 [*Alchaster*]ⁱ

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. kovo 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Supreme Court (Airija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. kovo 7 d.

Ieškovas ir kita apeliacinio proceso šalis:

Minister for Justice and Equality

Atsakovas ir apeliantas:

MA

SUPREME COURT (Aukščiausiasis Teismas)

<...>

DĖL SUTARTIES DĖL EUROPOS SAJUNGOS VEIKIMO
267 STRAIPSNIO
IR DĖL EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI
TEIKIAMO PRAŠYMO
PRIIMTI PREJUDICINI SPRENDIMA

<...>

ⁱ Šios bylos pavadinimas yra išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

MINISTER FOR JUSTICE (teisingumo ministras)

ieškovas ir kita apeliacinio proceso šalis

IR

MA

atsakovas ir apeliantas

**2024 M. KOVO 7 D. NUTARTIS
DĖL PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ
PATEIKIMO EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI
PAGAL SESV 267 STRAIPSNĮ**

Per 2023 m. spalio 3 d. vykusį posėdį Aukščiausiasis Teismas nagrinėjo atsakovo <...> prašymą leisti apskūsti 2022 m. spalio 24 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimą <...> ir [tą pačią dieną] <...> bei 2022 m. lapkričio 7 d. priimtas nutartis dėl atsakovo perdavimo Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei ir atsisakymo <...> leisti pateikti apeliacinį skundą *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas), taip pat prašymas panaikinti minėtą sprendimą ir nutartis.

Susipažinęs su 2023 m. sausio 17 d. šio teismo nutartimi, kuria leidžiama pateikti apeliacinį skundą, minėtu pranešimu apie apeliacinį skundą, minėtu Aukštojo teismo sprendimu ir nutartimis, juose nurodytais dokumentais ir atitinkamų šalių vardu pateiktais rašytiniais pareiškimais ir išklauses <...> [šalių teisinius atstovus],

<...>

ir įsitikinęs, kad kyla Sąjungos teisės klausimas, į kurį atsakyti būtina siekiant išspręsti šią bylą ir dėl kurio būtina kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą,

<...>

be to, nustatęs, kad, sprendžiant tarp šalių kilusius klausimus dėl šio apeliacinio skundo, kyla klausimų dėl tam tikrų Europos Sąjungos teisės nuostatų, būtent 2002 m. birželio 13 d. Pagrindų sprendimo dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (toliau – Pagrindų sprendimas) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 49 straipsnio, teisingo aiškinimo,

AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS NUTARĖ pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui **PATEIKTI** šį nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išdėstytą klausimą:

Ar tuo atveju, kai pagal 2020 m. gruodžio 30 d. Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą (į kurį įtrauktos 2002 m. birželio 13 d. Pagrindų sprendimo nuostatos dėl asmenų perdavimo pagal Europos arešto

orderius) norima perduoti asmenį siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą dėl teroristinių nusikaltimų, o asmuo siekia pasipriešinti tokiam perdavimui remdamasis tuo, kad, jo teigimu, taip bus pažeistas EŽTK 7 straipsnis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 2 dalis*, nes jau po nusikaltimo, kurio padarymu jis įtariamas ir dėl kurio prašoma jį perduoti, padarymo dienos buvo priimta teisinė priemonė, kuria keičiama bausmės dalis, kurią reikės atlikti laisvės atėmimo vietoje, ir lygtinio paleidimo tvarka, ir kai susiklosčiusios šios aplinkybės:

- i) prašančioji valstybė (šiuo atveju Jungtinė Karalystė) yra EŽTK šalis ir pagal *Human Rights Act, 1998* (1998 m. Žmogaus teisių įstatymas) įgyvendina Konvenciją savo vidaus teisėje;
- ii) Jungtinės Karalystės teismai (įskaitant Jungtinės Karalystės Aukščiausiąjį Teismą) pripažino, kad aptariamų priemonių taikymas kaliniams, jau atliekantiems teismo paskirtą bausmę, yra suderinamas su Konvencija;
- iii) bet kuris asmuo, įskaitant ir asmenį, kuris būtų perduotas, gali pateikti skundą Europos Žmogaus Teisių Teismui;
- iv) nėra jokio pagrindo manyti, kad prašančiojoje valstybėje nebūtų įgyvendintas koks nors Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas;
- v) teismas įsitikinęs, kad neįrodyta, jog perdavimas susijęs su realia grėsme, kad bus pažeistas Konvencijos 7 straipsnis ar Konstitucija;
- vi) nėra pagrindo manyti, kad perdavimui trukdo Chartijos 19 straipsnis;
- vii) Chartijos 49 straipsnis netaikomas teismo procesui ar nuosprendžio priėmimui;
- viii) nebuvo teigiama, kad yra koks nors pagrindas manyti, jog yra koks nors reikšmingas skirtumas taikant Konvencijos 7 straipsnį ir Chartijos 49 straipsnį,

ar teismas, kurio sprendimas negali būti apskundžiamas pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą, ir atsižvelgdamas į Chartijos 52 straipsnio 3 dalį ir valstybių narių ir asmenų, privalančių vykdyti perdavimą pagal EAO nuostatas remiantis Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, tarpusavio pasitikėjimo išipareigojimą, gali daryti išvadą, kad prašomas perduoti asmuo neįrodė esant realų pavojų, kad jį perdavus bus pažeista

* Vertėjo pastaba: Atrodo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi omenyje Chartijos 49 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.

Chartijos 49 straipsnio 2 dalis*, ar vis dėlto toks teismas privalo atlikti tam tikrą papildomą tyrimą, o jei taip, koks yra tokio tyrimo pobūdis ir apimtis?

NUTARĖ sustabdyti šio apeliacinio skundo nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą dėl pateikto klausimo arba kol bus priimta kita nutartis.

<...>

<...>

SUPREME COURT (AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS)

<...>

**DĖL EUROPEAN ARREST WARRANT ACT 2003 (2003 M. EUROPOS
AREŠTO ORDERIO ĮSTATYMAS)
(SU PAKEITIM AIS)**

IR BYLOJE DĖL MA

TARP

MINISTER FOR JUSTICE

(teisingumo ministras)

ieškovo ir kitos apeliacinio proceso šalies **IR**

MA

atsakovo ir apelianto

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

- 1 2024 m. kovo 7 d. nutartimi ([2024] IESC 9) Aukščiausiasis Teismas nutarė pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui vieną klausimą, susijusį su Pagrindų sprendimo ir Chartijos 49 straipsnio išaiškinimu.
- 2 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą teikiamas dėl prašymo perduoti MA (toliau – apeliantas) Jungtinei Karalystei pagal orderį, išduotą remiantis 2020 m. gruodžio 30 d. Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu (toliau – PBS).

* Vertėjo pastaba: Atrodo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi omenyje Chartijos 49 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.

- 3 PBS reglamentuojami Jungtinės Karalystės ir Europos bendrijos santykiai ir, ypač kiek tai susiję su šiuo apeliaciniu skundu, užtikrinamas tuo metu veikusios Europos arešto orderio sistemos tęstinumas. PBS 3 dalies VII antraštinė dalis taikoma arešto orderiams, išduotiems pagal *Withdrawal of the United Kingdom from the European Union (Consequential Provisions) Act 2019* (2019 m. Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos (paskesnių nuostatų) įstatymas) 98 straipsnį. VII antraštinėje dalyje numatyta, kad Jungtinės Karalystės ir Sąjungos susitarimai dėl asmenų perdavimo galios 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Šios nuostatos yra tapačios ekstradicijos priemonėms, numatytoms Pagrindų sprendime.
- 4 PBS 3 dalies VII antraštinė dalis Airijos nacionalinėje teisėje buvo įgyvendinta 2020 m. S.I. 720, *European Arrest Warrant (Application to Third Countries) (United Kingdom) Order 2020* (2020 m. Europos arešto orderio (taikymas trečiosioms šalims) (Jungtinė Karalystė) įsakymas), priimtu pagal *European Arrest Warrant (Application to Third Countries and Amendment) and Extradition (Amendment) Act 2012* (2012 m. Europos arešto orderio (taikymas trečiosioms šalims ir dalinis pakeitimas) ir ekstradicijos (dalinis pakeitimas) įstatymas) 2 straipsnio 2 dalį, kuriuo Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė buvo nurodyta kaip trečioji šalis, kuriai taikomas 2003 m. įstatymas.
- 5 Pagal Pagrindų sprendimo nuostatas užsienio reikalų ir prekybos ministras gali paskirti ne Sąjungos valstybę narę, kad Europos arešto orderio sistema būtų taikoma Sąjungai nepriklausančioms šalims. Europos Sąjungos Teisingumo Teismui priėmus sprendimą ir remiantis 2021 m. S.I. 150 Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė buvo paskirta išduodančiąja valstybe ir valstybe nare Europos arešto orderio tvarkos taikymo tikslais.
- 6 Taigi vadovaujantis vidaus teisės aktais ir Pagrindų sprendimu Jungtinė Karalystė turi būti laikoma valstybe nare EAO tvarkos taikymo tikslais, todėl prašymas perduoti asmenį pagal šios jurisdikcijos orderį turi būti nagrinėjamas remiantis 2003 m. įstatymu ir Pagrindų sprendimu.
- 7 Pareiškėjui ketinama pateikti kaltinimus dėl terorizmo nusikaltimų, o jeigu jis bus pripažintas kaltu ir nuteistas laisvės atėmimo bausme, jo teisė būti paleistam lygtinai bus reglamentuojama pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus, priimtus 2021 m., t. y. po to, kai, kaip įtariama, buvo padaryti minėti nusikaltimai.
- 8 2021 m. lapkričio 26 d. *Magistrates' Courts of Northern Ireland* (Šiaurės Airijos magistratų teismai) apygardos teisėjas išdavė keturis arešto orderius dėl keturių nusikaltimų: narystės uždraustoje organizacijoje; vadovavimo organizacijos, susijusios su teroro aktų vykdymu, veiklai; sąmokslu vadovauti organizacijos, susijusios su teroro aktų vykdymu, veiklai ir rengimosi vykdyti teroro aktus. Jungtinės Karalystės ir Sąjungos perdavimo orderyje nurodyta maksimali laisvės atėmimo bausmės, kuri gali būti paskirta už nusikaltimus, trukmė. Už pirmąją nurodytą nusikalstamą veiką apkaltinamuoju nuosprendžiu gali būti skiriama iki 10 metų laisvės atėmimo bausmė, o už likusias tris nusikalstamas veikas – laisvės

atėmimo iki gyvos galvos bausmė. Nusikalstamos veikos, kaip įtariama, padarytos nuo 2020 m. liepos 18 d. iki 2020 m. liepos 20 d.

- 9 Teisiniai tvarkos, pagal kurią taikomas lygtinis paleidimas, pakeitimai padaryti *Terrorist Offenders (Restriction of Early Release) Act 2020* (2020 m. Teroristinių nusikaltėlių (lygtinio paleidimo apribojimo) įstatymas) ir *Criminal Justice (Northern Ireland) Order 2008* (2008 m. Baudžiamosios teisenos (Šiaurės Airija) įsakymas) 20A straipsniu, įtrauktu *Counter Terrorism and Sentencing Act 2021* (2021 m. Kovos su terorizmu ir bausmių skyrimo įstatymas) 30 skirsniu. Šie pakeitimai Šiaurės Airijai įsigaliojo nuo 2021 m. balandžio 30 d. Padarius šiuo pakeitimus asmuo, nuteistas už tam tikrus teroristinius nusikaltimus, automatiškai nebeturi teisės būti lygtinai paleistas į laisvę įpusėjus bausmės laikui, o privalo atlikti ne mažiau kaip du trečdalius bausmės, kad būtų galima jį lygtinai paleisti. Be to, priešingai nei pagal ankstesnę tvarką, lygtinį paleidimą pirmiausia turės patvirtinti lygtinio paleidimo pareigūnai.
- 10 Apeliantas teigia, kad perdavimas nesuderinamas su jo teisėmis pagal Konvencijos 7 straipsnį. Konvencijos 7 straipsnyje nustatyta:
- „1. Niekas negali būti nuteistas už veiksmus ar neveikimą, kurie pagal jų padarymo metu galiojusius valstybės įstatymus arba tarptautinę teisę nebuvo laikomi nusikaltimais. Taip pat negali būti skiriama sunkesnė bausmė negu ta, kuri buvo taikoma nusikalstamos veikos padarymo metu.
2. Šis straipsnis nekliudo teisti ir nubausti kiekvieną asmenį už kokius nors veiksmus ar neveikimą, kurie jų padarymo metu pagal civilizuotų tautų visuotinai pripažintus bendruosius teisės principus buvo laikomi nusikaltimais.“
- 11 Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) atmetė teiginį, kad atgaline data galiojantys atleidimo nuo bausmės ar lygtinio paleidimo sistemų pakeitimai yra [Konvencijos] 7 straipsnio pažeidimas, nes tokios priemonės nėra bausmės, kaip ji suprantama pagal šį straipsnį, dalis. Šį požiūrį iliustruoja Sprendimas *Hogben prieš Jungtinę Karalystę* (peticijos Nr. 11653/85) ir *Uttley prieš Jungtinę Karalystę* (peticijos Nr. 36946/03). Abiem atvejais nebuvo konstatuota 7 straipsnio pažeidimo, nepaisant to, kad buvo nustatyti teisės būti paleistam lygtinai apribojimai, kuriais atgaline data pratęsiamas pareiškėjų suėmimo laikotarpis. Šios priemonės veikiau buvo priskirtos prie bausmės įgyvendinimo ar vykdymo priemonių, kurios negali būti laikomos iš esmės griežtomis, nes jų pobūdis ir tikslas tebuvo palengvinti lygtinio paleidimo tvarką. Tokia išvada padaryta ir byloje *Kafkaris prieš Kiprą* (peticijos Nr. 21906/04), [2009] 49 E.H.R.R. 35.
- 12 Vėliau EŽTT priėmė sprendimą, kuris, apelianto teigimu, iliustruoja skirtingą požiūrį. Sprendime *Del Río Prada prieš Ispaniją* (peticijos Nr. 42750/09), (2014) 65 E.H.R.R. 37, EŽTT nurodė, kad skirtumas tarp priemonės, kuri yra „bausmė“,

ir priemonės, susijusios su jos „vykdymu“ ir „vykdymo užtikrinimu“, ne visada gali būti aiškus (85 punktas), ir pripažino, kad priemonės, kurių imamasi vykdant nuosprendį, gali turėti įtakos jos taikymo sričiai (90 punktas). Taigi, apelianto teigimu, Sprendimas *Del Rio Prado* įrodo lankstesnį EŽTT požiūrį į 7 straipsnio taikymą nei ankstesnėje jo jurisprudencijoje. Apeliantas teigia, kad pagal šiuo metu Šiaurės Airijoje galiojančią naują bausmių skyrimo ir lygtinio paleidimo tvarką asmens įkalinimo laikas praktiškai pailgėja, todėl iš esmės jam gresia griežtesnė bausmė nei ta, kuri galėjo būti paskirta atitinkamo nusikaltimo padarymo metu. Be to, jis tvirtina, kad pirmosios instancijos teismo teisėjo funkcijų, susijusių su daliniu lygtinio paleidimo laikotarpio nustatymu, perdavimas lygtinio paleidimo pareigūnams yra esminis bausmės „tapatumo“ arba „apimties“ (Sprendime *Del Río Prada* vartojama frazė) pakeitimas.

- 13 Šiame apeliaciniame skunde nesutariama dėl to, ar Sprendimu *Del Río Prado* buvo pakeista ankstesnė EŽTT jurisprudencija ir koku mastu; atsakovas teigia, kad pagrindiniai principai nepasikeitė. Jame visų pirma remiamasi Sprendimu *Abedin prieš Jungtinę Karalystę* (peticijos Nr. 54026/16), (2021) 72 E.H.R.R. SE6.
- 14 Byloje *R prieš Morgan & Ors.* nagrinėjamus Jungtinės Karalystės teisės aktus užginčijo keturi asmenys, kurių kiekvienas jau buvo nuteistas, kai buvo padaryti teisės aktų pakeitimai; jie teigė, kad naujos teisinės tvarkos nustatymas reiškia, jog jiems bus paskirta griežtesnė bausmė, nors jie turėjo teisėtą lūkestį, kad bus taikoma nusikaltimo padarymo arba bausmės paskyrimo metu galiojusi tvarka.
- 15 *The Court of Appeal of Northern Ireland* (Šiaurės Airijos apeliacinis teismas) nusprendė, jog, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjai jau buvo nuteisti pagal senąją tvarką, kai buvo padaryti pakeitimai, naujojo įstatymo taikymas buvo bausmės paskyrimas atgaline data, prilygstantis pirmosios instancijos teismo teisėjo paskirtos bausmės pakeitimui ar paskyrimui iš naujo, todėl prieštaravo Konvencijos 7 straipsniui ((2021) NICA 67). Teismas priėmė sprendimą, kuriuo pripažino nesuderinamumą su Konvencija, tačiau, atsižvelgdamas į šios konvencijos vaidmenį Šiaurės Airijos teisės aktų veikimo ir poveikio srityje, atsisakė priimti nutartį, kad dalinio pakeitimo teisės aktai yra negaliojantys arba netaikytini.
- 16 *The Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) leido pateikti apeliacinį skundą dėl Šiaurės Airijos apeliacinio teismo sprendimo ir 2023 m. balandžio 19 d. sprendimu patenkino teisingumo ministro apeliacinį skundą ir panaikino pripažinimą dėl nesuderinamumo. Šis teismas nustatė, kad 2021 m. Kovos su terorizmu ir bausmių skyrimo įstatymo 30 straipsnio taikymas atgaline data nėra nesuderinamas su Konvencijos 5 ir 7 straipsniais: (*Morgan ir Ors. prieš Ministry of Justice (Šiaurės Airija)*) [2023] UKSC 14; 2023 2 W.L.R. 905.
- 17 Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas <...> nurodė manantis, kad bausmė nebuvo sugriežtinta atgaline data, o pasikeitė tik tai, „kaip turi būti vykdomos

atsakovams paskirtos teisėtai nustatytos laisvės atėmimo bausmės“ (116 punktas). Taigi teisės aktų pakeitimai neatitiko 7 straipsnyje pateiktos sąvokos „teisė“ (117 punktas) ir nepažeidė 5 straipsnio reikalavimų, įskaitant numatomumo reikalavimą (128 ir 129 punktai).

- 18 Apibendrinamas Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas 114 punkte konstatavo:

„Priemonėmis buvo pakeistas nustatytų laisvės atėmimo bausmių vykdymo būdas apribojant įkalintų teroristų teisę būti paleistiems lygtinai. 2021 m. Įstatymo 30 skirsnio ir 2008 m. Įsakymo 20A straipsnio pakeitimų pobūdis ir tikslas nebuvo pailginti atsakovams paskirtas nustatytas laisvės atėmimo bausmes. Šių bausmių trukmė jokiū aspektu nepailgėjo.“

- 19 <...> [Sprendimą Jungtinės Karalystės Aukščiausiajam Teismui rengęs teisėjas] pažymėjo, jog Sprendime *Del Rio Prada* EŽTT nurodė, kad nutarties griežtumas pats savaime nėra lemiamas, o kadangi priemonės pobūdis ir tikslas yra suteikti lygtinį paleidimą, ji negali būti laikoma savaime griežta. Jis taip pat pažymėjo, kad bausmės vykdymo ar atlikimo tvarkos pakeitimas nepatenka į [Konvencijos] 7 straipsnio taikymo sritį, o susitariančiosios valstybės gali laisvai nustatyti savo baudžiamosios teisės politiką, susijusią su tokiais pakeitimais, todėl ministro apeliacinis skundas buvo patenkintas.
- 20 Akivaizdu, kad Šiaurės Airijoje teisėjas dalyvauja nustatant bausmės dalį, kuri turi būti atlikta iki lygtinio paleidimo dienos. Dėl to bylose *Morgan* faktiniai orderiai turėjo būti pakeisti administraciniu sprendimu ir būtent šį naujojo proceso elementą Šiaurės Airijos apeliacinis teismas laikė prilygstančiu nuosprendžio „pakeitimui“, todėl buvo nustatytas Konvencijos pažeidimas.
- 21 Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo teigimu, iš to neišplaukia, jog naikinama funkcija susijusi su bausmės nustatymu. Šio apeliacinio skundo argumentas yra silpnesnis nei bylose *Morgan*, nes apeliantas nebuvo pripažintas kaltu ar nuteistas, o jam taikytina nauja lygtinio paleidimo tvarka bus esama tvarka. Teismo sprendimas nebus keičiamas atgaline data.

Teisingas požiūris į prašymą perduoti asmenį pagal Pagrindų sprendimą

- 22 Vadovaujantis Pagrindų sprendimu, prašymą dėl perdavimo svarstančio teismo atskaitos taškas yra prašomosios valstybės pareiga ir atsakomybė perduoti asmenį, tik su sąlyga, kad atsakovas gali prieštarauti perdavimui remdamasis tuo, kad jį perdavus gali būti pažeistos Konvencijoje įtvirtintos jo teisės.
- 23 Prašančioji valstybė yra Konvencijos susitariančioji šalis, ji įtraukė Konvenciją į savo vidaus teisę, o jos teismai išnagrinėjo ir patvirtino tvarkos suderinamumą, be to, egzistuoja teisė pateikti individualią peticiją EŽTT. Ginčo šalys neabejoja, kad jei apeliantas būtų gražintas į Šiaurės Airiją, jis turi galimybę pasinaudoti teisių gynimo priemone, t. y. pateikti atskirą prašymą EŽTT dėl tinkamo Konvencijos

aiškinimo ir dėl to, ar šiuo metu Šiaurės Airijoje galiojanti bausmės skyrimo ir lygtinio paleidimo tvarka gali būti prilyginama atgaline data priimtam nuosprendžiui.

- 24 Atsižvelgiant į imperatyvias Airijos teisės nuostatas, 2003 m. Europos arešto orderio įstatymą (su pakeitimais) ir Pagrindų sprendimą, išaiškintus šio teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimuose, apelianto argumentas, kad jį perdavus Šiaurės Airijai būtų pažeistos Konvencijoje garantuojamos jo teisės, nepagrįstas nei faktais, nei jo vardu pateiktais argumentais. Ne tik nėra nustatyta sisteminių trūkumų, kurie leistų manyti, kad, jei būtų nurodyta perduoti asmenį, tai tikėtinais šurkščiai pažeistų Konvencijoje įtvirtintas teises, bet ir iš naujausios Šiaurės Airijos jurisprudencijos ir su apeliacine jurisdikcija susijusios Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo jurisprudencijos matyti, kad yra teisinė sistema, kurioje Konvencija yra tvirtai ir nuosekliai įgyvendinama ir taikoma. Pagal požiūrį, kurio šis teismas turi laikytis nagrinėdamas prašymą dėl asmens perdavimo, neleidžiama atsisakyti grąžinti remiantis vertinimu, kad Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo sprendimas *Morgan* buvo priimtas neteisingai. Iš jokių šios bylos aplinkybių negalima spręsti, kad apelianto teisės remtis Konvencija nebus visapusiškai gerbiamos ir vertinamos. Be to, apeliantas turi galimybę pasinaudoti teisių gynimo priemone – kreiptis į Strasbūro teismą, kuriame bus atlikta galutinė autoritetinga teisės aktų pakeitimų analizė ir nagrinėjimas.
- 25 Taigi šis teismas atmetė argumentą, kad turėtų būti atsisakyta perduoti asmenį pagal 37 skirsnį dėl tariamo Konvencijoje nustatytų teisių pažeidimo, ir apeliacinis skundas šiuo pagrindu buvo atmestas.

Klausimas dėl Chartijos suteikiamų teisių

- 26 Vis dėlto šioje byloje ryškėja dar vienas keblus klausimas. Svarstydamas, ar patenkinti prašymą perduoti asmenį, šis teismas aktyviai dalyvauja taikant ir Sąjungos teisę, kuriai taikoma Chartija, todėl kyla klausimas dėl Chartijos 49 straipsnio, kuris suformuluotas identiška Konvencijos 7 straipsniui, turinio. Tai klausimas, ar aplinkybėmis, kai prašomasis teismas padaro pagrįstą išvadą, kad nei pagal Konstituciją, nei pagal Konvenciją nereikalaujama atsisakyti perduoti asmenį, argumentų, kuriais remiantis padaryta tokia išvada, pakanka tinkamai išspręsti atitikties Chartijai klausimą. Ar taip pat būtina, kad vykdančioji valstybė įvertintų, ar naujoji Šiaurės Airijos bausmių skyrimo už teroristinius nusikaltimus tvarka atitinka Chartiją?
- 27 Chartijos 49 straipsnis atitinka Konvencijos 7 straipsnį, taigi taikoma 52 straipsnio 3 dalis. Todėl kyla du klausimai:
- i) Ar prašomas perduoti asmuo įrodymais arba argumentais pagrindė, kad teisių, kuriomis galima būtų naudotis pagal Chartiją, apimtis skiriasi nuo teisių, pripažintų ir nustatytų Konvencijoje ir kurioms taikoma atitinkama jurisprudencija, apimties?

- ii) Ar prašomas perduoti asmuo nurodė Sąjungos teisėje ką nors, kas leistų manyti, kad ji skiriasi nuo šiuo metu pagal EŽTT jurisprudenciją suteikiamos apsaugos?
- 28 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad Chartijos 49 straipsnis atitinka Konvencijos 7 straipsnį arba yra pagrįstas Konvencijos 7 straipsniu. Tai akivaizdu iš 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15 (164 ir 165 punktai), 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Mas ir MB*, C-42/17 (54 punktas), ir 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Ji*, C-634/18 (47 punktas). Tai pažymėta 52.111 punkte ir Peers & Ors, *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary* (2nd ed, Hart Publishing 2021) 192 išnašoje nurodytuose šaltiniuose.
- 29 Teisingumo Teismas apsvaustė 47 straipsnio ir 48 straipsnio 2 dalies reikšmę taikant Pagrindų sprendimo 4a straipsnį, o bausmės ar nuosprendžio skyrimo ir bausmės ar nuosprendžio įgyvendinimo arba vykdymo atskyrimas patvirtintas Sąjungos teisėje ir yra svarbus Teisingumo Teismo jurisprudencijos dėl Pagrindų sprendimo 4a straipsnio elementas. Žr., pavyzdžiui, 2017 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *Ardic*, C-571/17 PPU, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad taikant Pagrindų sprendimo 4a straipsnio 1 dalį sąvoka „sprendimas“ neapima sprendimo dėl prieš tai skirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymo ar taikymo, nebent šiuo sprendimu siekiama pakeisti minėtos bausmės pobūdį ar dydį arba jis turi tokį poveikį, o jį priėmusi institucija šiuo aspektu turėjo diskreciją. Taip pat žr. 2017 m. rugpjūčio Sprendimo *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 78–80 punktus ir Sprendimo *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, 85, 90 ir 96 punktus.
- 30 Tai buvo patvirtinta naujesniame 2023 m. kovo 23 d. Teisingumo Teismo sprendime *LU & PH* sujungtose bylose C-514/21 ir C-515/21, kurios buvo susijusios su laisvės atėmimo bausmės vykdymo atidėjimo panaikinimu.
- 31 Visgi nė viename Teisingumo Teismo sprendime nebuvo nagrinėjama Chartijos 49 straipsnio reikšmė lygtinio paleidimo nuostatų pakeitimui, turinčiam įtakos nuteistųjų arba asmenų, kaltinamų dėl nusikaltimų, kaip įtariama, padarytų iki tokio pakeitimo dienos, bausmei. Tai nestebina, nes sritys, kuriose valstybių narių baudžiamoji teisė apima Sąjungos teisės taikymą, apskritai nėra plačios.
- 32 Jeigu MA būtų perduotas Šiaurės Airijos jurisdikcijai, joks Sąjungos teisės klausimas teismo procese nebūtų nagrinėjamas ir iš tiesų šios jurisdikcijos baudžiamajame procese paprastai joks Sąjungos teisės klausimas nėra nagrinėjamas, nes baudžiamasis procesas dažniausiai nėra susijęs su Europos Sąjungos teisės taikymu ar įgyvendinimu, nors, žinoma, tam tikrais atvejais gali būti su tuo susijęs. Chartijoje aiškiai nurodyta, kad ja „nenustatomi jokie nauji Sąjungos įgaliojimai ar užduotys“, kitaip tariant, Sąjungos kompetencija neišplečiama į baudžiamųjų bylų sritį. Taigi iš to išplaukia, kad Chartija arba bet kokios teisės ar teisių tvirtinimas pagal Chartiją neturėtų jokios reikšmės šiame apeliaciniame skunde nagrinėjamam šalies baudžiamajam procesui.

- 33 Veikiau kyla klausimas, ar prašomoji valstybė privalo arba yra kompetentinga pati atlikti vertinimą, ar prašomosios valstybės įsipareigojimai pagal Chartiją nebūtų pažeisti, kai teigiama, kad bausmių skyrimo nuostatos, kurios galėtų būti taikomos prašančiojoje valstybėje, yra nesuderinamos su 49 straipsniu, nors pačioms tokioms nuostatomis šio straipsnio nuostatos netaikomos.
- 34 Pirmasis principas ir bendroji taisyklė išlieka – t. y. prašomo perduoti asmens perdavimas pagal Pagrindų sprendimą yra bendroji taisyklė; ji kyla iš pirmiau išdėstytų tarpusavio bendradarbiavimo ir pasitikėjimo principų.
- 35 Apskritai Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nuosekliai aiškino, jog pagal EAO tvarką reikalaujama, kad bet kuris asmuo, prieštaraujantis perdavimui, turi nurodyti pateisinamas ir rimtas priežastis, leidžiančias manyti, jog kyla realus pavojus, kad bus pažeistos jo teisės. Dauguma bylų, kuriose Teisingumo Teismas nagrinėjo Chartijoje įtvirtintas teises, buvo bylos, kuriose prašomi perduoti asmenys įrodinėjo, kad su jais bus nežmoniškai ar žeminamai elgiamasi, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, žr. pavyzdžiui, 2020 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *L ir P* (sujungtos bylos C-354/20 PPU ir C-412/20 PPU). Taip yra todėl, kad Chartijos 19 straipsnio 2 dalis konkrečiai taikoma sprendimams dėl perkėlimo, išsiuntimo iš šalies ir ekstradicijos ir pagal ją draudžiama perkelti asmenį, kai kyla rimtas pavojus, kad jam bus paskirta mirties bausmė, jis bus kankinamas arba su juo bus nežmoniškai ar žeminamai elgiamasi, o šiuo atveju tokio pavojaus nėra.
- 36 Visose šiose bylose Teisingumo Teismas pabrėžė aukštą įrodomumo ribą ir tai, kad prašomas perduoti asmuo turi įrodyti realų ir didelį pavojų, kuris turi būti didesnis nei hipotetinis pavojus ir pranokti tokio pažeidimo galimybę.
- 37 Aukščiausiasis Teismas, siekdamas nustatyti, ar jo sprendimas perduoti MA būtų Sąjungos teisės pažeidimas, turėtų įsitikinti, kad perdavus MA būtų pažeistos Chartijoje numatytos jo teisės. Jokia MA teisė pagal Chartiją negali būti pažeista pačiame baudžiamajame procese, todėl kyla klausimas, ar priimant sprendimą dėl jo perdavimo taikomos Chartijos teisės, išskyrus 19 straipsnyje numatytas teises, ir jei taip, kokia turi būti riba, kad Aukščiausiasis Teismas galėtų padaryti išvadą dėl šio argumento.
- 38 Iš Chartijos 52 straipsnio 3 dalies paaiškinimo aišku, kad Chartijos teisių prasmė ir taikymo sritis perteikta ne tik Konvencijos tekste, bet ir EŽTT jurisprudencijoje. Vis dėlto Sąjungos teisė yra autonomiška, o aiškinant Chartijoje įtvirtintas teises galutinio arbitro vaidmenį atlieka Teisingumo Teismas. Šis veiksnys, bent jau teoriškai, reiškia, kad Teisingumo Teismas gali laikytis kitokios nuomonės dėl Chartijoje įtvirtintų teisių į teisingą bylos nagrinėjimą reikšmės ir poveikio, taip pat dėl to, kaip ir ar Šiaurės Airijoje veikianti nauja bausmių skyrimo tvarka gali būti vertinama remiantis šiomis teisėmis, kai priimamas sprendimas dėl asmens perdavimo. Nors galima pažymėti, kad generalinių advokatų išvadose buvo tam tikrų siūlymų, kad 52 straipsnio 3 dalis leidžia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui priimti kitokį ir, tikėtina, reiklesnį Chartijos nuostatų aiškinimą, nei

aiškinamos atitinkamos Konvencijos nuostatos, toks požiūris, atrodo, neatitiktų 52 straipsnio 3 dalies sąlygų ir tikslo, todėl pats Teisingumo Teismas jo nepriėmė. Sprendime *Minister for Justice prieš Celmer* [2019] IESC 80, [2020] 1 I.L.R.M. 121, Aukščiausiasis Teismas atmetė atsakovo ir IHREC vardu pateiktą argumentą, kad pagal Chartiją numatytais teisėms suteikiama didesnė apsauga, palyginti su lygiaverte teise pagal Konvenciją, ir <...> [toje byloje pirmininkaujantis teisėjas] nusprendė, kad tokiam argumentui pagrįsti reikėtų aiškesnių Europos Sąjungos Teisingumo Teismo gairių (70 punktas).

- 39 Pagal Latvijos Aukščiausiojo Teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą 2016 m. rugsėjo 6 d. priimtame Sprendime *Petruhhin*, C-182/15, Teisingumo Teismas nurodė, jog nagrinėjant ekstradicijos prašymą valstybei narei nepakanka tik įsitikinti, kad prašančioji valstybė yra Konvencijos šalis, ir teigė, kad reikia remtis Chartijos 4 straipsniu (56 punktas) ir kad prašomoji valstybė narė turi „patikrinti, ar išdavus asmenį nebus pažeistos Chartijos 19 straipsnyje įtvirtintos teisės“ (60 punktas). Sprendimas *Petruhhin* buvo patvirtintas 2020 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimu *BY – Generalstaatsanwaltschaft Berlin*, C-398/19. Šiuo atveju ir pastarosiose bylose kyla klausimas dėl Chartijos taikymo ne tomis aplinkybėmis, kurios numatytos šiame straipsnyje.
- 40 Taigi šiuo atveju klausimas išsprendžiamas dėl kriterijų, kuriuos vykdančioji teisminė institucija turėtų taikyti vertindama teisės į teisingą bylos nagrinėjimą kokybę arba, kitaip tariant, baudžiamųjų sankcijų teisėtumo principo laikymąsi, ir dėl to, ar yra pavojus, kad šios teisės gali būti pažeistos, kai teismas yra įsitikinęs, kad dėl jau aptartų priežasčių perduoti asmenį nedraudžia nei Konstitucija, nei Konvencija.

Prejudicinis klausimas ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo išvada

- 41 Prašymą prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui žinoma, kad Chartijoje numatytų teisių prasmė ir taikymas turi būti aiškinami ne kaip nacionalinė priemonė, o turi turėti savarankišką reikšmę Europos teisėje.
- 42 Šis teismas yra paskutinės instancijos teismas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą. Atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Conorzio Italian Management e Catania Multiservizi* (C-561/19, EU:C:2021:799, 51 punktas) dėl šios pareigos apimties, prašymą prejudicinį sprendimą teikiantis teismas negalėjo teigti, kad pateiktas klausimas yra toks aiškus, kad būtų galima neabejotinai padaryti išvadą šiuo klausimu.
- 43 Atsižvelgdamas į šio teismo pareigą tuo atveju, kai byla nėra *acte clair*, ir į tai, kad šis teismas yra galutinė instancija, kurioje Europos teisė aiškinama nacionaliniu lygmeniu, darytina išvada, kad atitinkamai būtina pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį. <...> [duomenys, susiję su bendroju nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą tinkamumu].

- 44 Teikiamas prejudicinis klausimas yra susijęs su Chartijos poveikiu. Jei apeliantas bus grąžintas į Šiaurės Airiją ir nuteistas, labai tikėtina, kad jis bus nuteistas tokiomis aplinkybėmis, kai pagal su įkalinimu ir paleidimu iš įkalinimo įstaigos susijusią teisę bent jau subjektyviai jam yra taikytina griežtesnė tvarka nei tvarka, galiojusi nusikaltimo, kuriuo jis įtariamas, padarymo metu. Naująja tvarka nustatyti du pakeitimai. Pailgėjo laikas, kurį nuteistasis turi išbūti įkalintas, kad galėtų prašyti lygtinio paleidimo, ir nustatytas papildomas administracinis arba diskrecinis elementas sprendžiant dėl lygtinio paleidimo, kurį dabar turi patvirtinti lygtinio paleidimo komisija, o tai yra atskira sąlyga, kurios anksčiau nebuvo.
- 45 Klausimas, kurį reikia išspręsti, susijęs su tuo, ar, kai pateikiamas argumentas, kad pagal Chartijos 49 straipsnį ir Konvencijos 7 straipsnį ir, kai taikytina, pagal nacionalinės Konstitucijos nuostatas vykdančiajai valstybei draudžiama perduoti asmenį prašančiajai valstybei, kuri pati yra Konvencijos šalis, remiantis teisės akto pakeitimu, kuris priimtas po to, kai asmuo yra įtariamas padaręs nusikalstamą veiką, ir kuriuo, kaip teigiama, nustatoma griežtesnė bausmė, prieštaraujanti Chartijos 49 straipsniui ir Konvencijos 7 straipsniui, ir teismas padarė išvadą, kad perdavus asmenį nėra pažeidžiamos Konvencijoje įtvirtintos jo teisės, teismas vis dėlto privalo atlikti atskirą vertinimą (būtinai susijusį su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, teikiamu Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal SESV 267 straipsnį) dėl to, ar perduoti asmenį yra draudžiama pagal 49 straipsnį.
- 46 Teisingumo Teismas niekada nenurodė, kaip teisingai spręsti šiuos klausimus, o Strasbūro teismo jurisprudencijoje nėra aiškaus atsakymo.
- 47 Taigi siūloma pateikti klausimą <...> pagal SESV 267 straipsnį <...> [pažodžiui pakartojamas nutartyje pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą išdėstytas klausimas].

<...>